Stockholms läns landsting

MOTION
2016-05-17

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -05- 17
Dnr LS 2016-0677

Motion av Elinor Odeberg (S) om subventionering av menskoppar 2016:22

Hälften av Sveriges fertila befolkning menstruerar och kan i samband med menstruationen få besvär som huvudvärk, magont eller ångest (PMS). Somliga får sådana allvarliga besvär att de måste stanna hemma från jobbet eller skolan, vilket i sin tur kan leda till förlorad arbetsinkomst. Förutom detta är en person som menstruerar tvungen att inhandla mensskydd. Den genomsnittliga kvinnan menstruerar ungefär 450 gånger under en livstid och den totala kostnaden enbart för mensskydd, ej inräknat smärtstillande mot mensvärk eller eventuell anti-depressiv behandling för PMS, uppgår till cirka 20 000 kronor.

Hur reproduktionen fungerar rent biologiskt är en stor könsorättvisa som är svår att komma ifrån. Därför bör samhället så långt det är möjligt kompensera för den biologiska ojämlikheten mellan könen, istället för att bidra till att den vidgas. De kostnader och besvär menstruation för med sig bärs idag nästan ensidigt av kvinnor. Det är nästan ensidigt kvinnor som bär de fysiska konsekvenserna och riskerna av den eventuella graviditet och förlossning som menstruationscykeln kan leda till.[1] Samtidigt har kvinnor som grupp lägre livsinkomster än män.

Skattesubventionering av mensskydd skulle göra ofrånkomliga utgifter mer jämställda, då mensskydd är en utgift som knappast går att avstå. Det är i sig en smart fördelningspolitisk åtgärd, då offentlig finansiering av basvaror har störst positiv effekt för personer med låga inkomster. För en ensamstående mamma är det en extra hundralapp i månaden att lägga på mat eller ett par nya vinterskor.

Menskoppen är en relativt ny form av mensskydd som är gjord av silikon och som håller mellan 5-10 år. Den är till skillnad från andra mensskydd, som tamponger och bindor, en mer miljövänlig och hållbar produkt som är betydligt mer skonsam mot slemhinnorna. Vanliga mensskydd torkar ut slemhinnorna vilket gör att det är vanligt att drabbas av svampinfektioner i underlivet i samband med mensen. Eftersom tamponger och bindor är engångsprodukter är de mycket sämre för miljön, och det är ett stort problem för reningsverken att de hamnar i avloppen.

Produktutvecklingen och den billiga tillverkningen av menskoppar underlättar och vidgar möjligheterna för landstinget att erbjuda avgiftsfria eller kraftigt subventionerade mensskydd, utan att det innebär en nämnvärd påfrestning för landstingets ekonomi. Särskilt som det går att förena med både hälsopolitiska och

[1]Förutom kvinnor drabbas även transpersoner med livmoder

miljömässiga vinster. Menskoppen har snabbt blivit väldigt populär, men den förhållandevis höga engångskostnaden på ungefär 300-400 kronor samt att den framförallt tillhandahålls via nätet eller vissa apotek, gör att användningen ännu inte är helt etablerad.

Idealt borde mensskydd, särskilt menskoppar, ingå i läkemedelsförmånen, för att säkra likvärdig tillgång för alla kvinnor i landet. Distributionen av menskoppar skulle kunna utformas på en rad olika sätt. Det skulle kunna användas som ett incitament för kvinnor att besöka ungdomsmottagningen eller gynekologmottagningen för rutinkontroll, eller delas ut i samband med HPV-vaccinering. Det skulle också kunna kombineras med utskick av annan relevant samhällsinformation, t.ex. Vårdguiden.

Det har ett viktigt signalpolitiskt värde att samhället gemensamt bär kostnaderna för menstruationscykeln när bara ena halvan av den fertila befolkningen ofrivilligt går igenom den varje månad. Stockholms läns landsting bör gå först och skattesubventionera mensskydd, med menskoppen som norm.

Därför yrkar jag

att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ges i uppdrag att utreda subventionering och distribution av menskoppar till den menstruerande befolkningen i länet, med utgångspunkt att skyddet ska vara avgiftsfritt för den enskilda.

att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samtidigt utformar ett likvärdigt förslag till alternativ för livsmodersbärare som av olika skäl inte vill eller kan använda menskopp.[2]

att det i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens uppdrag ingår att utreda hur distributionen av menskoppar kan kombineras med andra hälsopolitiska och miljömässiga vinster.

Stockholm den 17 maj 2016

Elinor Odeberg (S)

[2]Till exempel personer med endometrios.